

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂDIRECTOR: **C. G. DISSESCU**PRIM-REDACTOR: **V. ATHANASOVICI**Redactori: **PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU**
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCUZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECAREDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: **STRADA PARIS, 20**REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU**ABONAMENTELE**se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR**Un număr: 50 bani****Un număr vechiu 1 leu****COSTUL ABONAMENTULUI**

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentzii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R*Răspunderea locatorului pentru viștile lucrului închiriat sau arendat de d-l Iuliu Dragomirescu.***JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.** — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Ministerul Domeniilor cu Nencu Stoian și alții.**Curtea de apel din București, secțiunea I: Alexandru Bădulescu cu Frosa Maltezeanu.***Răspunderea locatorului pentru viștile lucrului închiriat sau arendat**

Următoarele obligațiuni principale, pe lângă alte câteva obligațiuni secundare, se impun proprietarului în calitatea sa de locator, față de chiriașul sau de arendașul său: să trade lucrul închiriat sau arendat, să-l mențină în stare de a putea servi la întrebuințarea pentru care a fost arendat sau închiriat și să facă așa ca locatarul să se poată folosi de el în tot timpul locațiunei.

Din aceste îndatoriri rezultă pentru locator sancțiunea răspunderii prevăzută în art. 1422 c. civ., după care locatarul trebuie să fie garantat pentru toate stricăciunile și viștile lucrului închiriat ori arendat ce i împiedică întrebuințarea, chiar deși nu au fost cunoscute locatorului în momentul când a luat naștere contractul de locațiune.

Din redactarea acestui articol s-ar putea deduce o deosebire care ar fi esențială în privința răspunderii pentru viștile și stricăciunile lucrului care se închiriază și între ale celui care se vinde. Și în această

privință există chiar o controversă juridică, asupra căreia jurisprudența și doctrina nu sunt de acord.

Intr'adevăr, articolele aferente dela capitolul vânzării, și anume art. 1352 și art. 1333 cod. civil, arată categoric că vânzătorul este supus la răspundere pentru viștile ascunse ale lucrului vândut, că nu este răspunzător de viștile aparente și despre care cumpărătorul a putut singur să se încredințeze.

Deosebirea în redactarea acestor articole a fost talmăcită în sensul că legiuitorul a înțeles că, pe când vânzătorul nu răspunde decât de viștile ascunse ale lucrului său închiriat sau arendat, locatorul răspunde pentru toate viștile, fie că ele au fost ascunse, fie că au fost aparente, adică fie că au fost sau nu cunoscute de locatar la facerea contractului.

Vom cerceta al doilea element al art. 1422, care enunță împiedicarea întrebuințării lucrului arendat.

A fost sau nu intenționată deosebirea în redactarea acestor două articole? Și sunt sau nu două norme care cărmuesc răspunderea proprietarului în materie de locațiune și în materie de vânzare?

Spune Planiol (II, pag. 559) că proprietarul nu răspunde de viștile pe care locatarul le-a cunoscut sau le-a putut cunoaște la facerea contractului, pentru că ele erau aparente sau notorii. Legea nu o spune, dar este o soluțiune tradițională și admisă în doctrină și în jurisprudență. Astfel, nici o garanție pentru igrasia zidurilor unei locuințe, dacă ar fi fost deajuns să fie privită pentru a fi constatată (Lyon, 6 Iunie 1873, D. 74. 2. 108; S. 73. 2. 194; Paris,

3 Iulie 1882, Dalloz, suppl. V^o *Louage*, No. 108. S. 84. 2. 79), nici pentru inundațiile unei ape la care mahalaua întreagă ar fi fost expusă.

Autorii însă nu sunt de acord. În tratatul său de drept civil, juriconsultul nostru d-l D. Alexandresco, își însușește teoria contrarie. Observând deosebirea redacțională între articolele codului relative la răspunderea pentru viții dela vânzare și dela locațiune, d-l Alexandresco își însușește părerea lui Laurent (XXV, 116) și interpretează tăcerea legiuitorului asupra acestui punct în înțelesul că vițiile aparente vor putea da loc la o acțiune în garanție în potriiva locatorului, căci locatorul fiind obligat a-i presta în mod continuu folosința, locatarul a putut crede că se va pune lucrul în timpul chiar al locațiunii în stare de a-i putea procura folosința făgăduită (D. Alexandresco, vol. IX, pag. 102. Vezi și nota 3, pag. 98 și autorii citați).

Cu drept cuvânt, însă, Curtea noastră supremă (*Dreptul*, 1885 No. 42. Bulet. 1907 pag. 792; Baudry et Wahl I, 440 și alte autorități citate de d-l D. Alexandresco, vol. IX, pag. 101, nota 5) decide că nu se datorește garanție pentru vițiile aparante sau pentru defectele naturale și notorii ale lucrului închiriat sau arendat.

Această opinie clasică emană dela Pothier. În jurul ei s'au iscat chiar interesante discuțiuni mai ales asupra răspunderii locatorului pentru defectele naturale ale lucrului. Laurent chiar merge mai departe și face deosebire între vițiile aparente ale lucrului închiriat și între defectele sale naturale, distincție pe care Guillaud (vol. I, pag 139) o găsește neîntemeiată, întrucât defectele naturale care sunt de notorietate publică sunt cu desăvârșire de aceeași natură cu vițiile aparente, ca umiditatea locurilor închiriate. Și, continuă Guillaud, și unele și altele au trebuit să fie cunoscute de către locatar, au fost luate în considerație și de o parte și de alta la fixarea prețului și ar fi nedrept să se admită că ele ar da loc la o micșorare de preț sau la daune-interese.

Locatorul mai răspunde, și în această privință nu începe controversă, și de vițiile survenite în urma facerii contractului. Se argumentează : contractul de vânzare e un contract *instantaneu*, și odată vânzarea făcută și lucrul trădat, el intră în deplina stă-

pânire a cumpărătorului care și singur suferă consecințele când vițiile survenite posterior vânzării îl alterează. Contractul de locațiune însă este un contract *successiv* și obligațiunea de a păstra folosința lucrului închiriat sau arendat durează în tot cursul contractului. Pentru aceasta, art. 1422 prevede că proprietarul răspunde de vițiile pe care el nu le-a cunoscut atunci când a contractat, sau de vițiile care se manifestează în urma facerii contractului. Astfel proprietarul răspunde de lucrări făcute de un terțiu care uzează de dreptul său pe un teren vecin cu imobilul închiriat, părere combătută însă de către d-l D. Alexandresco (IX, pag. 103).

Rămâne acum să examinăm efectele răspunderii locatorului pentru vițiile ascunse ale imobilului închiriat. Art. 1422, prevede numai vițiile care împiedică întrebuințarea lucrului închiriat. Fără îndoială că atunci, când din cauza acestor viții, lucrul închiriat or arendat devine netrebnic spre obicnuita întrebuințare, conform art. 1439, «contractul se desființează».

Dar nu numai atunci când lucrul devine netrebnic contractul se desființează. El se desființează și atunci când din cauza vițiilor ascunse ale imobilului rezultă pentru locatar un neajuns serios. Astfel existența păduchilor de lemn, a guzganilor, sobele care fac fum, infiltrațiunile subterane de ape dau loc la desființarea contractului, și nu din cauză că existența acestor viții fac lucrul impropriu pentru întrebuințare, ci pentrucă chiriașul sau arendașul nu s'ar putea folosi de el decât cu prețul unor suferințe intolerabile, care pot deveni o reală imposibilitate de a uză de lucrul închiriat (Laurent, XXV, No. 118).

Guillaud însă (I, pg. 135), de acord cu Aubry et Rau (IV, pg. 478), crede că locatarul nu datorește nici o garanție atunci când vițiul ascuns nu împiedică întrebuințarea lucrului, ci îl face numai mai puțin comod. Părerea lui însă este combătută de către Laurent (XXV, No. 115) care spune : „Când închiriez un lucru, îl vreau în bună stare ; ori el nu mai este în bună stare dacă este viciat, fie vițiul chiar o incomoditate. Codul aplică acest principiu reparațiunilor : cele mai mici reparațiuni se cuvine a fi făcute de către proprietar în momentul când el închiriaza lucrul, nimic nu-i poate lipsi. Tot așa și cu vițiile“.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 18 Noembrie 1913

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Ministerul Domeniilor cu Nencu Stoian și alții

PERIMARE — ÎNCETARE DIN VIAȚĂ A UNEIA DIN PĂRȚI. — NECITAREA MOȘTENITORILOR. — DACĂ ATRAGE NULITATEA CERERII. — ART. 257 PR. CIV.

Daca una din părțile litigante dintr'un proces a încetat din viață, și cel care voește a cere perimarea, neavând cunoștința de moartea adversarului său, a făcut cererea de perimare față de dânsul, ca și cum ar fi în viață, iar nu față de moștenitorii lui, această împrejurare nu poate atrage nulitatea cererii de perimare făcută în condițiunile art. 257 pr. civilă, de oarece cererea de perimare nu este o cerere nouă, ci este un simplu incident de procedură, contra căruia tot ce s'ar putea opune în asemenea caz, ar fi introducerea moștenitorilor în instanță, pentru a putea da judecăței toate lămuririle ce ar veni în favoarea lor în contra cererii de perimare,

No. 876. — Casată, după divergență, în urma recursului făcut de Ministerul agriculturii și domeniilor, deciziunea No. 144 din 1912 a Curții de apel din Galați secția II, în proces cu Nencu Stoian și altul.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier C. Sărățeanu.

S'a ascultat d-l avocat Radovici în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat G. Ivașcu, în combateri; d-l procuror-general Sc. Popescu, în concluzii puse pentru casare.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare :

«Greșita interpretare și violarea art. 257 pr. civilă. Într'adevăr, Curtea de apel din Galați, prin decizia ce am atacat cu recurs, deși constată că au trecut doi ani dela cel din urmă act de procedură în opoziția făcută de Stoian Avram, totuși respinge cererea de perimare făcută de Ministerul domeniilor, pe motiv că Stoian Avram fiind mort și unul din moștenitorii săi făcând cerere de redeschiderea opoziției — în urma cererii de perimare — ar fi întrerupt prin aceasta perimarea, fiindcă Ministerul domeniilor nu a chemat în cererea sa de perimare pe moștenitorii lui Stoian Avram. Curtea de apel din Galați interpretează greșit art. 257 pr. civilă, care arată că, pentru a se perima o opo-

Art. 1422 mai prevede un efect al existenței vițiilor ascunse : „dacă din aceste viții și defecte derivă pentru locatar o daună oarecare, locatorul este dator a'l desdăuna“. Când însă locatorul poate să ceară daune-interese? Răspunsul poate fi categoric cu Curtea din București, care stabilește că : „în materie de locațiune, când este vorba de anumite stricăciuni de minimă importanță, locatorul nu are acțiune imediat, ci tocmai la sfârșitul contractului“ (*Dreptul*, 1913, No. 65, pg. 515), și aceasta pentru bunul motiv că s'ar face iluzorie existența locațiunii. Să presupunem că un chiriaș, de pildă, ar cere daune-interese pentru că umezeala ascunsă a unei camere i-a alterat o haină; mâine pentru că gândacii din pivniță i-ar fi stricat câteva lucruri de pozitate, se înțelege că nu ar mai ajunge chiria întreagă pentru plata daunelor-interese și ar fi pe deasupra și un mijloc de șicană cutezător, iar un chiriaș de rea credință ar putea sta în imobil fără să plătească nici o chirie.

De aceia se mai cere ca o condiție absolută ca locatorul să nu fie în culpă, și anume să facă dovada că el a luat toate măsurile necesarii pentru a evita stricăciunile întâmpinate. Căci ce ar fi mai ușor pentru un chiriaș fără scrupului, decât să expună un lucru la umiditatea observată întrun colț al unei camere de pildă și pe urmă tot el să alerge după daune-interese. El, deci, trebuie să facă dovada inocenței sale.

Locatorul mai datorește daune-interese chiar pentru vițiile ascunse de care el n'a avut nici o cunoștință și chiar pentru cele ce nu i-a fost cu putință să le cunoască. Numai atunci însă când vițiile pot fi reparate în timpul locațiunii și numai atunci când locatorul nu a putut dobândi dela locator repararea acestor viții, nici în urma punerii sale formale în întârziere (Baudry et Wahl, I, pg. 450), locatorul poate dobândi și rezilierea. Bine înțeles că răspunderea locatorului nu subsistă numai pentru lucrul închiriat ci chiar pentru dependențele sale : curtea, ograda (Alexandresco, IX, pg. 101, nota 1) și aceiași garanție se cuvine și pentru lucrurile mobile (idem, notele 2 și 3).

Locatorul nu răspunde de vițiile de care s'a exonerat printr'o clauză contractuală, de vițiile aparente și de vițiile naturale ale lucrului închiriat.

Iuliu Dragomirescu

ziție, ca și orice altă cerere din cele arătate în acel articol, trebuie să se fi lăsat să treacă doi ani dela cel din urmă act de procedură și partea interesată să facă cererea de primare, citând părțile din proces, ceea ce e stabilit că s'a îndeplinit în speța noastră.

«Dar la ziua judecării primării constatându-se că Stoian Avram încetase din viață, nu s'a putut judeca primarea. Trebuia bine înțeles, să se citeze moștenitorii săi, ceea ce s'a și făcut. Mai înainte însă de citarea moștenitorilor, unul dintr'înșii a cerut redeschiderea opoziției, ceea ce nu mai putea face, întrucât primarea își produce efectele ei dela data cererii, care e anterioară cererii de redeschidere a acelu moștenitor și Curtea de apel din Galați, respingând cererea de primare a Ministerului domeniilor, a violat prin aceasta dispozițiunile art. 257 din procedura civilă».

Având în vedere decizia supusă recursului și celelalte lucrări din dosarul de fond, din care se constată că, Ministerul de domenii, revendicând un imobil dela Stoian Avram și acțiunea fiind respinsă de tribunal, a făcut apel la Curtea de Galați, care a admis acțiunea în revendicare în lipsa lui Stoian Avram; că, acesta făcând opoziție, Curtea de apel, după mai multe amânări, a admis prin jurnalul No. 280 dela 4 Februarie 1910 să se facă o cercetare locală până la efectuarea căreia judecata opoziției a fost suspendată;

Că, după doi ani dela data acelu jurnal, adică la 7 Februarie 1912, Ministerul de domenii a cerut primarea opoziției lui Stoian Avram; că, la termenul fixat pentru judecarea cererii de primare, constatându-se că Stoian Avram era încetat din viață, Curtea de apel a suspendat judecata acelei cereri; că, la 2 Mai 1912, în timpul suspendării cererii de primare, moștenitorii lui Stoian Avram au cerut redeschiderea judecării opoziției făcută de autorul lor, iar la 12 Mai acelaș an, Ministerul a cerut redeschiderea judecării cererii de primare, cu citarea numiților moștenitori;

Considerând că, prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a respins cererea de primare făcută de minister, pentru motivul că, deși în ziua introducerii acestei cereri erau trecuți doi ani dela ultimul jurnal ar Curței, acela prin care s'a suspendat judecarea opoziției lui Stoian Avram, totuși, întrucât cererea de primare a fost îndreptată față de acesta, care era încetat din viață la acea dată, ea n'a putut produce nici un efect față cu moștenitorii săi; că, față cu aceștia, nefiind introdusă nici o cerere de primare până la 2 Mai 1912, când

dânșii au cerut redeschiderea opoziției autorului lor, cererea de primare făcută de minister este neîntemeiată;

Văzând art. 257 pr. civilă :

Considerând că, sub vechea procedură civilă, procedura de urmat în materie de primare constă în facerea unei cereri de către partea în drept și în verificarea de către judecător a datelor ce rezultau din dosarul procesului, spre a constată dacă au trecut doi ani dela cel din urmă act de procedură, fără să reînceapă judecata;

Considerând că, dacă legiuitorul din 1900, modificând vechiul art. 257, a dispus că judecata cererii de primare să fie contradictorie, adică cu citarea părților, aceasta a făcut-o, după cum se exprimă în expunerea de motive a legii, pentru ca partea, în contra căreia se cere primarea, să aibă ocaziunea de a da judecăței toate lămuririle ce crede că vin în favoarea sa și care, poate de altmintrelea, s'ar putea omite;

Că, art. 257, modificat în acest sens și cu această explicațiune, prevede că, pe lângă facerea cererii de primare, partea va mai trebui să dovedească și plata taxei de citațiuni sau să alătore actul de sărăcie;

Că, de aci rezultă că, chiar în urma modificării din 1909, caracterul primării a rămas acelaș ca sub vechia procedură, o simplă verificare a datelor din dosar, făcută în urma citării părților, este adevărat, dar fără însă ca aceasta să-i atribue caracterul unei adevărate judecări;

Considerând că odată ce partea care voește să ceară primarea, s'a adresat instanței respective cu o cerere scrisă și a dovedit plata taxelor de citațiuni sau a alăturat actul de sărăcie, prin aceasta partea s'a conformat în totul celor prescrise de legiuitor prin art. 257 și cererea sa de primare urmează să-și producă efectele ce legea îi atribue;

Considerând că partea, pe care trebuie să o citeze acela care cere primarea, este adversarul său din proces, acela cu care instanța a fost legată;

Că, dacă acea parte a încetat din viață și acel care cere primarea, neavând cunoștință de moartea adversarului său, a făcut cererea de primare față de dânsul, ca și cum ar fi în viață, iar nu față de moștenitorii lui, această împrejurare nu poate atrage nulitatea cererii de primare, făcută în condițiunile

art 257, de ... a de perimare nu este cerere nouă, ea constituie, din cauza strânselor raporturi care o leagă de instanța principală, un incident, una din procedurile care compun acea instanță; că, prin urmare, tot ce se poate cere într'un asemenea caz, pentru ca cererea de perimare să fie valabilă și să producă efectele ce-i sunt atribuite prin lege, este ca cercetarea asupra cererii de perimare să fie făcută și hotărârea să fie dată după ce succesorii celui încetat din viață au fost citați, căci numai astfel se poate atinge scopul legiuitorului, ca să poată da judecăței toate lămuririle ce vin în favoarea lor în contra cererii de perimare și care de altminterlea s'ar putea să scape din vederea judecătorilor;

Considerând că, în speță, Curtea de apel a violat art. 257 pr. civilă, când a respins cererea de perimare făcută de Ministerul de domenii în condițiile cerute de acel articol, numai pentru motivul că Storian Avram, adversarul din proces și față cu care Statul ceruse perimarea, era încetat din viață în momentul introducerii cererii de perimare;

Că, prin urmare, recursul este întemeiat și că să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 12 Iunie 1913

Președința d-lui Oscar N. Nicolescu, prim-președinte

Alexandru Bădulescu cu Frosa Maltezeanu

AVOCAT. — CLIENT. — RAPORT JURIDIC. — MANDAT. — LOCAȚIE DE SERVICII.

LOCAȚIUNE DE SERVICII. — MANDAT. — AVOCAT. — CLIENT. MANDAT. — MANDATĂR. — MANDANT. — REVOCAREA MANDATULUI. — DESDAUNARE. — ART. 1532 — 1538 C. CIV.

1° Raportul juridic ce se stabilește între un client și avocatul său când acesta din urmă este însărcinat cu reprezentarea și susținerea intereselor clientului, nu constituie o locație de servicii, ci un adevărat mandat care se poate revoca.

2° În deosebire de locațiunea de servicii, unde locatarul de servicii, deși lucrează pe comptul patronului, însă nu lucrează în numele lui și nici nu reprezintă, avocatul, în îndeplinirea însărci-

onării date din partea clientului său, lucrează în numele și pe comptul acestuia și îl reprezintă pe acesta cât timp își păstrează mandatul.

3° Când mandatul este dat atât în interesul mandantului cât și al mandatarului, adică când acesta din urmă este un *procurator in rem suam*, mandatul nu poate fi revocat de către mandant fără consimțământul mandatarului, pe când atunci când mandatul este dat numai în interesul mandantului, mandatul poate fi oricând revocat exclusiv de mandant, fără a putea ridica vreo pretențiune mandatarul, decât numai dacă mandatul i-a fost retras în mod intempestiv și ofensător pentru dânsul.

No. 123. — Admis în parte apelul făcut de Al. Bădulescu contra sentinței civile a tribunalului Ialomița, No. 90 din 1913, și respins apelul făcut de Frosa Maltezeanu contra aceleiași sentințe.

S'a ascultat: D-l avocat V. Atanasovici din partea apelantului Bădulescu și d-nii avocați Alexiu și N. Mițescu pentru intimată.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de Al. Bădulescu și Frosa Maltezeanu contra sentinței No. 90 din 1913, a tribunalului Ialomița;

Având în vedere că, prin sentința apelată, a fost în parte admisă acțiunea avocatului Al. Bădulescu contra Frosei Maltezeanu și a fost condamnată aceasta la plata sumei de 7000 lei drept onorar și 1000 lei cheltueli de judecată, s'a respins acțiunea contra Matildei căp. Vrăncescu și a lui Scarlat Maltezeanu;

Având în vedere că, prin acțiunea dela prima instanță, Al. Bădulescu a cerut în baza legii avocaților, condamnarea Frosei Maltezeanu, în calitate de mandantă, la plata sumei de 90.000 lei, drept 3% din întregul activ net al succesiunii defunctului ei frate Nae Maltezeanu; 2) să se constate, că revocarea mandatului său făcută de Frosa Maltezeanu prin procuratorii săi este nulă și neavenită; 3) să fie condamnată Frosa Maltezeanu, conform art. 21 din legea avocaților, la plata sumei de 90.000 lei drept onorar de avocat, în caz când tribunalul n'ar constata că a existat convenții de onorar între

reclamant și dânsa; 4) să mai fie condamnați Matilda Vrăncescu și Scarlat Maltezeanu la plata sumei de 45.000 lei cu titlu de daune, în cazul când tribunalul ar constata că n'a existat o convenție valabilă de onorar între reclamant și Frosa Maltezeanu; 5) să fie condamnați în mod solidar Frosa Maltezeanu, Matilda căp. Vrăncescu și Sc. Maltezeanu la 20.000 lei daune morale și materiale pentru revocarea ilegală și intempestivă a mandatului ce i s'a încredințat; 6) cum și să mai fie condamnate la cheltueli de judecată,

Având în vedere că, reclamantul Al. Bădulescu, înaintea tribunalului și-a restrâns această acțiune numai în contra Frosei Maltezeanu pentru toate capetele de cereri astfel formulate, renunțând fie formal, fie prin nepunere de concluzii în contra părților Matilda Vrăncescu și Scarlat Maltezeanu; tribunalul prin sentința apelată a admis în parte această acțiune astfel restrânsă, fixându-i apelantului onorar 7000 lei și 1000 lei cheltueli;

Având în vedere că, în contra acestei sentințe, atât Al. Bădulescu cât și Frosa Maltezeanu au introdus apelurile de față;

Având în vedere concluziile orale și în scris ale părților, ca și lucrările din dosar;

Având în vedere că, din toate acestea, rezultă în fapt următoarele: La 15 Septembrie 1912, încheie din viață în Călărași Nae Maltezeanu lăsând în urma sa mai multe milioane ca avere, iar ca rude, între altele, pe sora sa Frosa Maltezeanu. La 19 Septembrie acelaș an, Frosa Maltezeanu dă procură generală fiilor ei, Matilda căp. Vrăncescu și Scarlat Maltezeanu, pentru ca împreună și cumulativ să o reprezinte în justiție și să facă totul în numele ei spre constatarea și validarea drepturilor de moștenire în succesiunea fratelui său, le mai dă în acelaș timp dreptul de substituie prin alți mandatarari. Pe temeiul acestei procuri astfel date, Matilda Vrăncescu și Scarlat Maltezeanu în aceiaș zi dau la rândul lor, și împreună, procură avocatului Al. Bădulescu spre valorificarea drepturilor mandantei lor. Ca urmare a acestora, avocatul Bădulescu începe a se ocupa de aranjarea succesiunii, ia parte la întocmirea inventariilor și face alte lucrări preparatorii necesarii punerii în posesie, dă diverse consultațiuni mandanților lui. La 27 Septembrie

1912, unul din cei doi mandatarari, Matilda Vrăncescu, singură, fără fratele ei, încheie o convenție de onorar cu avocatul Al. Bădulescu, prin care se angajază a-i plăti ca onorar 3% din întreaga parte ereditară de o jumătate cuvenită Frosei Maltezeanu din succesiunea lui Nae Maltezeanu.

În urma unei tranzacții a Frosei Maltezeanu cu ceilalți coerezi, succesiunea se lichidează. La această tranzacție a contribuit și Al. Bădulescu cu luminile și sfaturile sale de avocat. Când totul era aproape terminat judecătorește, în ziua de 18 Octombrie 1912, Matilda Vrăncescu și fratele ei Scarlat Maltezeanu, ca mandatarari, revoacă procura dată avocatului Bădulescu. Acesta cere Frosei Maltezeanu, pe cale amiabilă, să-i plătească onorariul stipulat prin convenția din 27 Septembrie 1912, cu Matilda Vrăncescu, mandatară sa. Frosa Maltezeanu refuză. Atunci Al. Bădulescu pornește înaintea tribunalului Ialomița acțiune atât contra Frosei Maltezeanu cât și a Matildei Vrăncescu și a lui Scarlat Maltezeanu, această acțiune și-o restrânge numai în contra Frosei Maltezeanu. Tribunalul admite în parte această acțiune, astfel restrânsă, condamnând pe Frosa Maltezeanu la 7.000 lei, onorar de avocat și 1.000 lei cheltueli, a respins cererea de condamnare la daune a Frosei Maltezeanu. Contra acestei sentințe s'a făcut apel atât de Al. Bădulescu cât și de Frosa Maltezeanu, aceste apeluri s'au conexas prin încheierea No. 1400 din 13 Mai 1913. Al. Bădulescu, prin apelul său tinde a i se admite în totul acțiunea, așa cum și-a restrâns-o înaintea primei instanțe, iar Frosa Maltezeanu cere să fie micșorată suma la care a fost condamnată de tribunal drept onorar către apelantul Bădulescu.

Având în vedere că, față de susținerile părților în proces, chestiunile de rezolvat sunt următoarele: 1) dacă raportul juridic ce a existat între apelanta Frosa Maltezeanu și apelantul Bădulescu, a constituit o locație de servicii, cum a susținut avocatul apelant Bădulescu, sau un adevărat mandat, cum susține intimata, și de această chestiune depinde și nerevocabilitatea sau revocabilitatea raportului juridic; 2) dacă constituind un adevărat mandat salariat, el a fost dat și în folosul mandatarului și dacă putea deci să fie revocat de mandanta Frosa Maltezeanu fără consimțământul și al mandatarului Bădulescu; 3) dacă retras totuși fiindu-i mandatul, retragerea a fost pentru Bădulescu

intempestivă și ofensătoare pentru a-i produce daune morale și materiale; 4) dacă convenția de onorar, — ca corolar al mandatului, — a existat în specie, între Frosa Maltezeanu și apelantul Bădulescu, iar dacă n'a existat, care este modalitatea retribuiției serviciilor prestate de Al. Bădulescu mandantei sale și care cuantumul acelei retribuiții.

Având în vedere că raportul juridic ce se stabilește între un client și un avocat când acesta din urmă este însărcinat cu reprezentarea și susținerea intereselor clientului, nu constituie o locație de servicii care prin natura ei este nerevocabilă, ci un adevărat mandat revocabil; avocatul primind această însărcinare din partea clientului, lucrează în numele și pe comptul acestuia și îl reprezintă pe acesta cât timp i se păstrează mandatul, pe când acest lucru nu se întâmplă în locația de servicii unde locatarul de servicii, deși lucrează și el pentru și pe contul patronului, însă nu lucrează în numele lui și nici nu-l reprezintă;

Considerând că, dacă în această privință discuție există în legislația franceză cu privire la natura însărcinării dată avocatului, care în Franța pledează numai, și susține înaintea instanțelor interesele clienților, angajat fiind de către *avouat*, — adevăratul procurator al părților, — această discuție nu poate exista în legislația română, unde instituția *avouaților* lipsește și unde avocatul este adevăratul și chiar de multe ori mandatarul direct al părților, cu însărcinare de a le reprezenta și a le susține interesele, în acest caz actele lui obligă pe mandantul său;

Considerând că, în specie, Al. Bădulescu, primind ca avocat însărcinarea de a reprezenta și susține interesele Frosei Maltezeanu, prin procura dată de mandatarii acesteia, Matilda Vrâncescu și Scarlat Maltezeanu, și executând această însărcinare, s'a comportat ca un adevărat mandatar al Frosei Maltezeanu, nu ca un locatar de servicii, și deci pe baza acestui raport juridic astfel caracterizat și numai pe temeiul acestei caracterizări câtă a fi privite și rezolvate și celelalte convențiuni accesorii, cum este convenția sau modul de plată a retribuițiilor avocatului;

Considerând că, dacă raport juridic dela mandantă la mandatar a existat, în specie, în ce privește reprezentarea și susținerea drepturilor Frosei Maltezeanu, prin avocatul Bădulescu, Curtea câtă a ve-

dea dacă putea fi retras acest mandat de către Frosa Maltezeanu;

Considerând că mandatul poate fi dat, fie în interesul exclusiv al mandantului, fie tot deodată și în interesul acestuia, dar și al mandatarului și al unui terțiu; în cazul când este dat în interesul și al mandantului și al mandatarului, când adică acesta din urmă este un *procurator in rem suam*, cum îl numește impropriu doctrina, mandatul nu poate fi revocat de către mandantă fără consimțământul mandatarului, altfel, când este dat numai în interesul mandantului, acesta poate fi revocat exclusiv de mandant, fără a putea ridica vr'o pretențiune mandatarul decât numai dacă a fost retras în mod intempestiv și ofensator pentru dânsul;

Considerând că, în specie, mandatul dat de Frosa Maltezeanu fiicei și fiului ei și de către aceștia avocatului Bădulescu, este dat numai în interesul mandantei Frosa Maltezeanu, încât dânsa, în principiu, îl putea revoca cu singura condiție de a nu fi fost făcută aceasta în mod ofensator și intempestiv pentru Bădulescu;

Considerând că, a se deduce că mandatul dat în specie de Frosa Maltezeanu lui Bădulescu, este dat și în interesul acestuia și aceasta față de convenția de onorar de *quota litis*, încheiată posterior între Matilda Vrâncescu cu apelantul, aceasta nu se poate, căci ar fi a se admite că prin aceasta s'a putut modifica caracterul mandatului prim dat de Frosa Maltezeanu fiilor săi și de aceștia apelantului — mandat dat exclusiv în interesul Frosei Maltezeanu, nu și a lui Al. Bădulescu — lucru ce nu se poate admite chiar în cazul când acea convențiune de onorar ar fi opozabilă Frosei Maltezeanu;

Considerând că, în specie, mandatul n'a fost revocat de procuratorii mandantei, nici în mod intempestiv nici în mod ofensator pentru apelant, de oarece pe deoparte retragerea lui a avut loc după încheierea transacției care lichida definitiv succesiunea Maltezeanu, iar pe de alta, fără arătare de motive, iar arătarea înaintea Curții drept motiv al revocării, credința Frosei Maltezeanu că n'ar fi trebuit să fie sfătuită de apelant să încheie transacție, n'are nici o influență asupra reputațiunii de avocat, bine stabilită, a apelantului de azi;

Față de această constatare, pretențiunea de daune morale și materiale reclamante de apelant, din faptul revocării mandatului, cată a fi respinsă ca nefondată.

Considerând că discuția caracterului raportului juridic, dintre Frosa Maltezeanu și Al. Bădulescu are loc în specie, numai din cauza și în scopul de a-i fi opozabilă Frosei Maltezeanu convenția de onorar intervenită între Matilda Vrăncescu, singură, pe deoparte și apelant de alta, deci cată a se vedea dacă această convenție este în mod legal opozabilă și Frosei Maltezeanu;

Având în vedere că, mandatul Frosei Maltezeanu dat fiicei și fiului ei Vrăncescu și Maltezeanu este cumulativ, adică de a lucra numai amândoi împreună totul, pentru realizarea drepturilor celei dintâi, nu fiecare separat și izolat unul de altul; că, în spiritul acestui mandat cumulativ este dat și mandatul dintre Matilda Vrăncescu și Sc. Maltezeanu de oparte și Al. Bădulescu de alta; cum, însă, convenția de onorar din 27 Septembrie 1912 este intervenită între unul din cei doi mandatarii ai Frosei Maltezeanu, între Matilda Vrăncescu cu autorizația soțului ei și Al. Bădulescu, fără prezența și a celui alt mandatar Scarlat Maltezeanu, a cărui prezență era absolut necesară pentru opozabilitatea convenției mandantei lor, această convenție de onorar nu este legal opozabilă Frosei Maltezeanu, în cât nu pe temeiul ei cată a fi condamnată la onorarii față de apelant, ci pe baza legii avocaților;

Considerând că, o convenție de onorar, opozabilă Frosei Maltezeanu, neexistând în speță, Curtea cată conform art. 21 din legea avocaților să determine onorariul apelantului în raport cu serviciile prestate, conform cu quantumul și calitatea lor;

Considerând că, apelantul a asistat și reprezentat pe Frosa Maltezeanu la toate operațiunile preliminariei punerii în posesie, ca inventare, cereri de stabilirea calității mandantei sale, a dat diverse consultațiuni reclamate în mod imperios în aceste împrejurări,

în o succesiune cu un mare patrimoniu și mulți moștenitori; a luat parte activă la tratativele de împăcare între moștenitori, înlesnind aceasta prin schimbul de vederi și păreri juridice dintre dânsul și reprezentanții celorlalți moștenitori, până la așternerea lor în transacția ce a avut loc pentru lichidarea drepturilor mandantei sale;

Că, ținând seamă Curtea de toate acestea și de capacitatea de jurist a apelantului, în raport cu care cată a fi privite serviciile prestate de un avocat, ținând seamă de promptitudinea cu care apelantul a prestat serviciile în această succesiune pentru intimata, Curtea găsește că suma de 7000 lei fixată de tribunal drept echivalent al serviciilor prestate este prea mică, cată a o majora la 18.000 lei, în cât la această sumă armează a fi condamnată intimata Frosa Maltezeanu; din acest punct de vedere, apelul făcut de Al. Bădulescu este temeinic în parte, în timp ce apelul Frosei Maltezeanu este nefondat și cată a fi respins;

Considerând că, în ce privește cheltuelile de judecată de 1000 lei, acordate de tribunal, întrucât apelanta Frosa Maltezeanu n'a pus nici o concluzie în instanță, cu toate că prin petiția de apel este trecut și acest motiv de nemulțămire contra sentinței apelate, Curtea cată a menține aceste cheltueli așa precum au fost acordate de tribunal;

Pentru aceste motive, admite în parte apelul lui Al. Bădulescu, respinge apelul Frosei Maltezeanu, etc.

Semnați : Oscar N. Nicolescu, St. Mladoveanu, Em. Miclescu, Ef. Antonescu.

BIBLIOGRAFIE

A apărut **Adnotațiuni juridice** de d-l Paul Ionescu-Pastion, judecătorul ocolului I Balș. Un volum de 390 pagini, coprinzând pe articole: *circulări ministeriale, hotărâri și observațiuni la legea judecătorilor de ocolo* pe anii 1908-1913.

Prețul unui exemplar lei 6,50; iar pe hârtie velină lei 8,50. Pentru volumele legate în piele flexibil se adaugă 3 lei, iar pentru cele în pânză 2 lei.

Se găsesc de vânzare la autor (comuna Balș, județul Romanați).